

Monumentnummer*: 530940

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 03 mei 2010
Kadaster deel/nr 82964/186

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Rotterdam		Rotterdam		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Stationsplein	45			3013 AK	Rotterdam		
Conradstraat	38 A	A		3013 AP	Rotterdam		
Conradstraat	38 B	B		3013 AP	Rotterdam		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Rotterdam		S					4423
Rotterdam		S					4403
Rotterdam		S					4421
Rotterdam		S					4854
Rotterdam		S					4758
Rotterdam		S					4759

Omschrijving**

Inleiding

Het 'Groothandelsgebouw' is een BEDRIJFSVERZAMELGEBOUW met EXPEDITIESTRAAT, waarin werkplaatsen, magazijnen, kantoren, showrooms zijn ondergebracht. Het rechthoekige blok voegt zich met een knik in het bouwperceel tussen het Stationsplein, de doorgaande verkeersweg de Weena en de spoorlijn.

Tussen 1945-1953 werd, in opdracht van de N.V. Groothandelsgebouwen, het gebouw gerealiseerd naar ontwerp van de architect H.A. Maaskant (1907-1963). Maaskant maakte eind jaren veertig ter voorbereiding een studiereis naar Amerika waar hij diverse

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verzamelgebouwen bezocht. De ontwikkeling van het gebouw in Rotterdam kwam tot stand door teamwork (naar Amerikaans voorbeeld) van verschillende partijen: de grossiers uit de binnenstad, de Kamer van Koophandel, de rijksoverheid en de architect Maaskant. Door het realiseren van gezamenlijke huisvesting konden de kleine ondernemers hun krachten bundelen, bleven de bouwkosten laag en konden de collectieve voorzieningen optimaal benut worden. De nieuwbouw bleek een voorbeeld te zijn van een verbetering van de werkomstandigheden door de passende, moderne werkruimten.

In verband met de goede weg- en spoorverbindingen werd gekozen voor een situering aan een (in de toekomst) brede verkeersweg, de Weena en nabij het Centraal Station. Nadat een eerste opzet van het bouwblok, dat de helft van de huidige omvang had, terzijde was geschoven, werd besloten tot de bouw van een complex met een lengte van 220 m, een breedte van 85 m, een vloeroppervlak van 128.000 m², en een hoogte van 43 meter, het grootste handelsgebouw van Nederland. Door het grote volume en de vele vierkante meters, de herkenbaarheid, de zichtbaarheid en de centrale locatie gaf het gebouw de toekomstige gebruiker een hoge mate van prestige.

Het complex is in de jaren 2002-2005 door architectenbureau J. van Stigt gerenoveerd.

Omschrijving

Het **BEDRIJFSVERZAMELGEBOUW** met **EXPEDITIESTRAAT** bestaat uit een groot bouwblok met afgeronde hoeken, bestaande uit acht bouwlagen op een rechthoekige plattegrond met een knik. In de eerste bouwlaag is een entresol aangebracht. Aan de binnenzijde van het gebouw een binnenhof, waarin ter hoogte van de verdiepingen twee dwarspanden zijn geplaatst die een bouwlaag hoger zijn. Hierdoor ontstaan een grote en twee kleinere lichthoven die ter hoogte van de begane grond en de eerste bouwlaag met elkaar verbonden zijn.

Het gebouw heeft een vernuftig stelsel van laad- en losruimten dat ter hoogte van de kelder, de begane grond en de eerste verdieping dwars door het gebouw heen loopt met een totale loslengte van 1 kilometer. Aan de noordgevel (Conradstraat, spoorzijde) ter hoogte van de begane grond een gevelopening van waaruit de expeditiestraten naar drie afzonderlijke niveaus leiden: de kelder, de begane grond en de eerste verdieping. Aan de westgevel (IJsbaanpad) ter hoogte van de begane grond en eerste verdieping, een gevelopening van waaruit de expeditiestraten komen. De expeditiestraat ter hoogte van de eerste verdieping komt uit op een dubbele betonnen boogbrug waarlangs het verkeer via een oprit met een bocht het straatniveau kan bereiken. Deze 'inbandige' expeditiestraten waren bedoeld voor het bevoorraden met handkarren, gemotoriseerde voertuigen, vrachtverkeer en (in de toekomst) voor heftrucks. Deze expeditiestraten hebben een betonnen borstwering.

De constructie bestaat uit een in het werk gestort betonskelet met naar boven toe verjongde kolommen. De buitengevels bestaan uit prefab betonpanelen en zijn vertikaal geleed door brede, iets vooruitstekende betonnen kolommen. Tussen de kolommen bevinden zich per verdieping een glaspui die is ingevuld met grote metalen kiep- of taatsraam (twee per travee). Aan de oostzijde van het gebouw zijn deze vensterpuien uitgevoerd als erkers en steken iets voor de kolommen uit. Aan de zuidgevel zijn aan de buitenzijde van de vensters, geïntegreerd in de prefab betonpanelen, betonnen horizontale lamellen aangebracht als zonwering. De bovenste bouwlaag wijkt iets naar achteren, waardoor een galerij ontstaat, afgesloten door een sierlijke betonnen borstwering. De verticale kolommen worden aan de bovenzijde door betonnen luchtbogen voortgezet. In de eerste bouwlaag zijn aan de straatzijde voornamelijk winkels ondergebracht. Boven de grote winkelpuien met glasinulling zijn luifels aangebracht. Aan de oostgevel (het Stationsplein) bevindt zich een representatieve entreehal. Een hoge ruimte over twee verdiepingen met grote vensters, een zichtbare

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

betonconstructie en ter hoogte van de entresol een open galerij. Op vier plaatsen in de gevel, in de lange gevels en ter hoogte van de dwarspanden, wordt het gevelvlak doorbroken. Hier bevinden zich de entrees naar de kantoren met liften en trappen. In de gevels van de binnenhoven is het betonskelet zichtbaar. De openingen zijn ingevuld met houten puien en glas. Elke etage is voorzien van een galerij in beton met stalen borstweringen.

Een voormalige bioscoop maakt thans deel uit van een zalencomplex, dat gedeeltelijk later op het noordoostelijke dak werd toegevoegd.

Interieur: De verdiepingen met bedrijfsruimten en kantoren zijn binnen het betonnen skelet flexibel in te delen. Kantines zijn geplaatst op het dak met dakterrassen.

Waardering

Het **BEDRIJFSVERZAMELGEBOUW** met **EXPEDITIESTRAAT** is van algemeen belang:

- vanwege cultuurhistorische waarden omdat bij de opening dit gebouw het grootste bouwwerk in Nederland was;
- als toonbeeld voor de moderne tijd en de inrichting op toekomstig gemotoriseerd verkeer;
- als voorbeeld voor sociale verbeteringen in werkomstandigheden;
- als internationaal bekend toonbeeld van de Wederopbouw van Nederland. De openingshandeling door koningin Juliana is hier het symbool van. Voor Rotterdam staat het gebouw symbool voor de wederopstanding na de bombardementen.
- vanwege architectuurhistorische waarden, een uniek en uitermate vernieuwend gebouw voor zijn tijd, zowel qua omvang, ontwerp en vormgeving als qua infrastructuur met ontsluiting voor autoverkeer, dat in de vroeg-naoorlogse periode sterk in opkomst kwam;
- als een van de belangrijkste werken in het oeuvre van de internationaal bekende architect Maaskant. En de zeer expressieve architectuur, het ontwerp is van een grote monumentaliteit;
- als toonbeeld voor de toepassing van beton zowel gestort in het werk als het gebruik van geprefabriceerde elementen;
- vanwege ensemblewaarden, het gebouw vormt een sterk beeldbepalend element in het stationsgebied en aan de Weena, op het kruispunt van trein-, bus- en autoverkeer;
- als toonbeeld voor de toekomstige schaalvergroting van de nieuw te bouwen binnenstad van Rotterdam.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Handelskantoor

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument